

Ekonomika projde kvůli válce mírnou recesí, průměrná inflace letos dosáhne 16,2 %

19.8.2022 - Tomáš Weiss | Ministerstvo financí ČR

Ministerstvo financí vydalo srpnovou makroekonomickou predikci, která bude sloužit jako východisko pro státní rozpočet pro rok 2023. Scénář predikce posoudí dne 30. srpna Výbor pro rozpočtové prognózy.

Zatímco v 1. polovině letošního roku česká ekonomika navzdory nepříznivým okolnostem rostla, ve 2. pololetí by měla projít mírnou recesí. Přesto by se HDP za celý rok 2022 mohl zvýšit o 2,2 %. Růst by měl být tažen investicemi do fixního kapitálu a zesílenou akumulací zásob. Výdaje domácností na spotřebu bude tlumit razantní nárůst životních nákladů, zejména cen energií, a zpřísnění měnové politiky. Saldo zahraničního obchodu by z růstové dynamiky mělo ubrat 1 procentní bod.

V roce 2023 by hospodářský růst mohl dále zpomalit na 1,1 %. Domácnosti se i v příštím roce budou potýkat s dopady vysoké inflace, dynamika jejich spotřeby by tak měla zůstat velmi nízká. Investice ale budou nadále působit prorůstově, meziročně slabší akumulace zásob však ekonomiku citelně zpomalí. Při slabé domácí poptávce by tak tahounem růstu mělo být saldo zahraničního obchodu.

„Ruská agrese na Ukrajině rozpoutala nebezpečný makroekonomický koktejl klesajícího výkonu evropských ekonomik a rostoucí inflace. Pokud jde o očekávanou technickou recesi, tedy mezičtvrtletní pokles HDP dvakrát po sobě, to samo o sobě není tragédií. Daleko problematičtější je inflace odhadovaná v průměru za letošní rok na 16,2 %, která je vedle zajištění dostatku dostupných energií pro naše domácnosti a firmy hlavním ekonomickým problémem, se kterým se musíme vypořádat,“ říká ministr financí Zbyněk Stanjura.

Vysoká inflace zpomaluje ekonomický růst a snižuje životní úroveň obyvatel. Meziroční inflace by ve 2. polovině roku měla dále zrychlit a přiblížit se 20 %. Průměrná míra inflace by tak letos měla dosáhnout 16,2 %. K mimořádně silnému růstu spotřebitelských cen významně přispívají nejen ceny potravin, pohonných hmot, elektřiny, zemního plynu či imputovaného nájemného, ale i dalších kategorií zboží a služeb. Inflaci posilují také domácí poptávkové tlaky, které by však měly být tlumeny předchozím zvýšením měnově-politických sazeb. V horizontu predikce by tento faktor měl také přispět k posílení kurzu koruny, což bude mít protiinflační efekt. V roce 2023 by průměrná míra inflace mohla zvolnit na 8,8 %, mj. i díky vládnímu energetickému balíčku.

Na trhu práce se nadále projevují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků, který je patrný prakticky ve všech sektorech ekonomiky. Míra nezaměstnanosti by tak navzdory očekávané mělké recesi ve 2. polovině letošního roku a slabé hospodářské dynamice v roce 2023 prakticky neměla vzrůst – v roce 2022 by v průměru měla dosáhnout 2,5 %, v roce 2023 by se mohla nepatrně zvýšit na 2,6 %. Napjatý trh práce bude tláčit na růst mezd, který však bude zaostávat za inflací. Průměrná reálná mzda by tak v tomto i příštím roce měla klesnout.

Hospodaření veřejných financí v roce 2022 reflektuje hospodářské a finanční důsledky ruské agrese vůči Ukrajině a s ní související humanitární krize, pomoc domácnostem a firmám postiženým enormním růstem cen a v neposlední řadě výdaje vyvolané epidemií COVID-19. Očekáváme proto deficitní hospodaření ve výši 3,8 % HDP. Nastavená fiskální politika by měla vést ke strukturálnímu schodku 3,0 % HDP a k nárůstu zadlužení 42,4 % HDP.

„Navzdory válce a dodatečným válečným výdajům se nic nemění na našem důležitém úkolu dosáhnout nejpozději do konce volebního období deficitu veřejných financí pod 3 % HDP a tím plnit kritérium EU,“ říká ministr financí Zbyněk Stanjura.

Predikce je zatížena množstvím rizik, která v úhrnu považujeme za výrazně vychýlená směrem dolů. Hlavním rizikem je dlouhodobé zásadní omezení, popř. i úplné zastavení dodávek zemního plynu z Ruska do EU. Přetrvávajícími riziky jsou problémy v globálních dodavatelských řetězcích (mj. i v souvislosti s čínskou politikou nulové tolerance vůči COVID-19), stejně jako vznik a šíření nových mutací koronaviru, proti nimž by dostupné vakcíny nebo prodělané onemocnění poskytovaly jen malou ochranu. Rizikem je také další vývoj inflace a inflačních očekávání, stejně jako skladba a intenzita fiskální konsolidace.

Příliv uprchlíků z Ukrajiny by na jednu stranu mohl zmírnit nerovnováhy na trhu práce a oslabit tlak na růst mezd, potenciálně neúspěšná integrace by však v budoucnu mohla představovat významný sociální problém. Vnitřním rizikem je také cyklický a strukturální vývoj v automobilovém průmyslu a nadhodnocení cen rezidenčních nemovitostí. Pozitivně může působit mimořádný nárůst úspor domácností v době epidemie, který by mohl pomoci tlumit dopady vyšších spotřebitelských cen na spotřebu.

Tabulka: Hlavní makroekonomické indikátory

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2022	2023
							<i>Aktuální</i>	<i>Minulá</i>		
							<i>predikce</i>	<i>predikce</i>		
Nominální hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč, b.c.</i>	5 111	5 411	5 791	5 709	6 108	6 799	7 356	6 618	7 135
	<i>růst v %, b.c.</i>	6,5	5,9	7,0	-1,4	7,0	11,3	8,2	8,1	7,8
Reálný hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	5,2	3,2	3,0	-5,5	3,5	2,2	1,1	1,2	3,6
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	4,0	3,5	2,7	-7,2	4,1	0,5	0,5	0,5	4,5
Spotřeba vládních institucí	<i>růst v %, s.c.</i>	1,8	3,9	2,5	4,2	1,5	0,8	1,3	1,0	1,0
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	4,9	10,0	5,9	-6,0	0,7	6,1	3,4	2,2	5,9
Příspěvek čistých vývozů k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	1,2	-1,2	0,0	-0,4	-3,6	-1,0	0,9	0,1	0,2
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	0,5	-0,5	-0,3	-0,9	4,8	1,3	-1,2	0,0	-0,4
Deflátor HDP	<i>růst v %</i>	1,3	2,6	3,9	4,3	3,3	8,9	7,0	6,9	4,1
Míra inflace spotřebitelských cen	<i>průměr v %</i>	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8	16,2	8,8	12,3	4,4
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst v %</i>	1,6	1,4	0,2	-1,3	-0,4	-0,7	0,2	1,2	0,2
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	2,9	2,2	2,0	2,6	2,8	2,5	2,6	2,5	2,6

Objem mezd a platů (dom. koncept)	<i>růst v %, b.c.</i>	9,2	9,6	7,8	0,1	5,8	9,8	7,9	6,0	6,2
Saldo běžného účtu	<i>% HDP</i>	1,5	0,4	0,3	2,0	-0,8	-4,6	-4,0	-2,2	-1,9
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	1,5	0,9	0,3	-5,8	-5,2	-3,8	.	-4,5	-3,2
Předpoklady:										
Měnový kurz CZK/EUR		26,3	25,6	25,7	26,4	25,6	24,6	24,4	24,4	24,2
Dlouhodobé úrokové sazby	<i>% p.a.</i>	1,0	2,0	1,5	1,1	1,9	4,1	4,2	3,9	3,6
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	54	71	64	42	71	105	88	105	91
HDP eurozóny	<i>růst v %, s.c.</i>	2,8	1,8	1,6	-6,5	5,3	3,0	1,2	2,6	2,9

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/ekonomika-projde-kvuli-valce-mirnou-rece-48515>